

Václav Horák (1881 - 1962)

Václav Horák

VÁCLAV HORÁK

25. 7. 1881 – 14. 3. 1962

Bratr kazatel Václav Horák se narodil v Šonově u Broumova jako nejstarší ze šesti sourozenců. Pocházel z evangelické rodiny. Studoval na textilní škole a po jejím dokončení také v oboru pracoval.

Jako mladík se dostal do broumovského baptistického sboru, zde uvěřil v Pána Ježíše Krista a byl také koncem devatenáctého století pokřtěn. Díky tomu, že broumovský sbor baptistů byl německý, naučil se zde bratr Horák plynule německy mluvit i psát.

Okolo roku 1900 byl bratr Horák vyslán firmou, u které pracoval, do Derventy v Bosně, aby zde řídil

stavbu textilní továrny. Po dokončení stavby se bratr stal ředitelem továrny.

V té době se také oženil. Jeho manželka Božena, rozená Ptáčková, pocházela z východních Čech, z rodiny s mnohaletou evangelickou tradicí.

Po rozpadu Rakouska-Uherska a vzniku Jugoslávie prodal majitel textilní továrny v Derventě, avšak rodina Horáková tam zůstala až do roku 1930. Po dobu působení Horákovy rodiny v Derventě se v jejich domě konala pravidelná nedělní shromáždění, při kterých sloužil Božím slovem většinou bratr Václav Horák.

V roce 1930 se rodina Horáková odstěhovala do Bělehradu. Zde se Václav Horák zapojil do sborové práce v jugoslávském baptistickém sboru jako laický kazatel.

V roce 1938 byl v Bělehradě založen nový srbský baptistický sbor, který bratra požádal, aby se stal jeho kazatelem. On souhlasil a byl ordinován pro kazatelskou službu, kterou vykonával až do roku 1947, kdy se jako reemigrant vrátil do Československé republiky a usadil se v Liberci.

Situace nových obyvatel Liberce byla svízelná. Poslední kazatel českého sboru baptistů v Zelově a první kazatel libereckého baptistického sboru o odjezdu z Polska a příjezdu do Liberce řekl:

“Přišel podzim 1945 a dostavil se zástupce polské misijní práce bratr kazatel Najmalowski a před příslušnými úřady v Zelově jsem mu předal klíče od modlitebny, bytu a veškeré doklady od sborového majetku. Předávání majetku nepůsobilo žádné těžkosti, protože v dokladech bylo původně zakotveno ustanovení v tom smyslu, že majetek je vlastnictvím Církve baptistů v Království polském a bude jím tak dlouho, dokud tam bude alespoň jeden baptista.

Při opouštění svých domovů, na cestách k vlaku, byli mnozí oloupeni o své poslední jmění. Bylo to velmi nepříjemné. A když jsme přijeli do své nové vlasti, neměli jsme zde nic zajištěného. Každý byl nucen hledat nějaké to místo, kde by s rodinou mohl zakotvit. Bylo to pro nás velké zklamání. Začátky byly pro každého vystěhovalce velmi těžké.

Bytové starosti, otop a jiné. Naše první bydlení v Liberci bylo na Janském kameni. Tísnilí jsme se dvě rodiny v jedné světnici, nerad na to vzpomínám. Abychom mohli uspokojit potřeby našich rodin, bylo třeba najít nějaké zaměstnání. Já jsem přijal zaměstnání v pojišťovně Elementárce.”

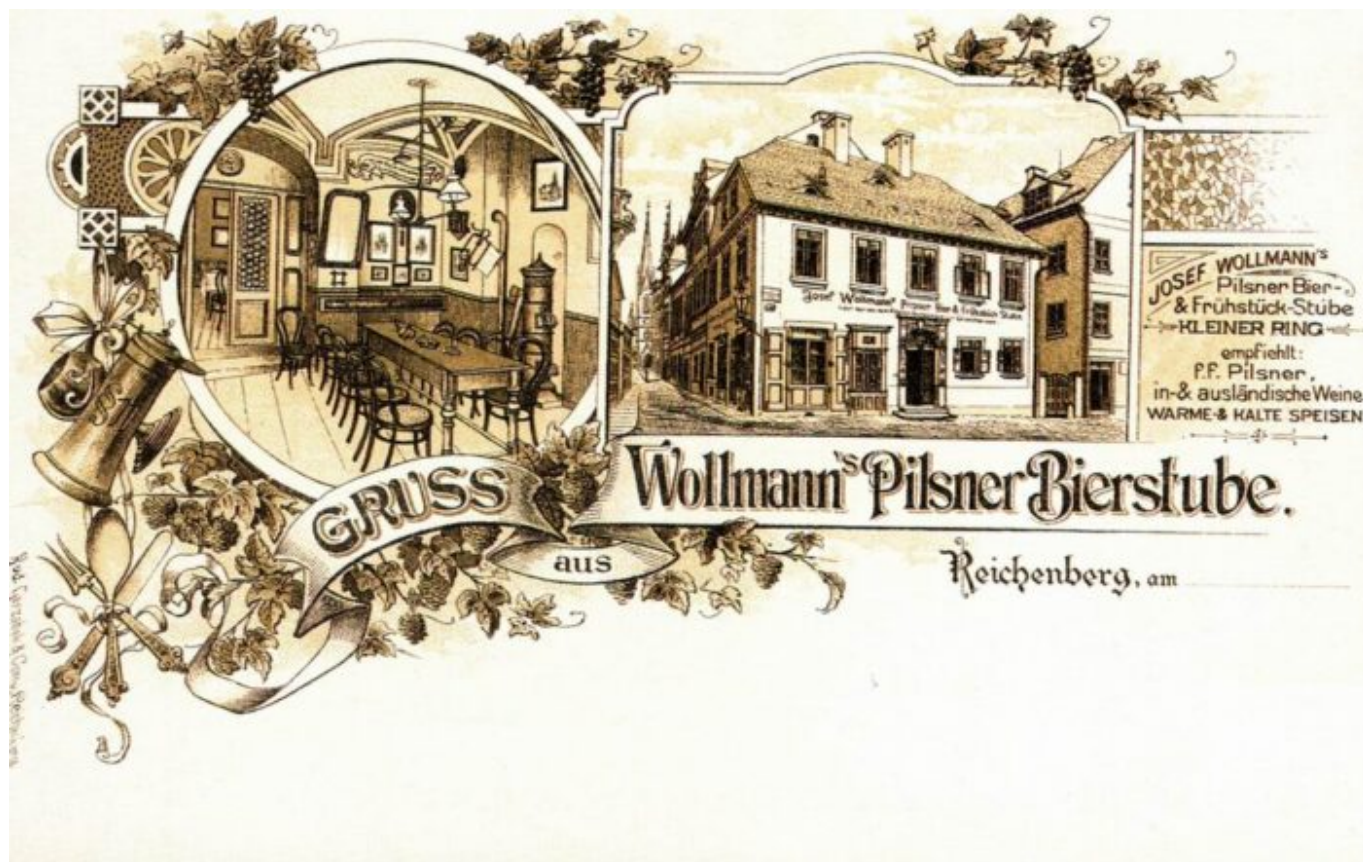
Po nějaké době se podařilo rodině Tučkové získat byt ve druhém patře domu č. 27 v Oldřichově ulici. A to už bylo místo, kde se začala konat první shromáždění bývalých členů zelovského sboru, nově usazených v Liberci.

K prvnímu většímu shromáždění a k oficiálnímu založení libereckého sboru Bratrské jednoty baptistů došlo o vánocích roku 1945. Pro vánoční shromáždění byl zapůjčen sál hotelu „Česká beseda“. Zde se 23. prosince sešlo 29 bratrů a sester. Kazatel Tuček v kázání zdůraznil důležitou úlohu, kterou jim Pán Ježíš svěřil v šíření zvěsti Božího království v nové vlasti.

V další části tohoto shromáždění byl ustanoven sbor a zvoleno staršovstvo. Tvořili jej kazatel sboru Josef T. Tuček, předseda sboru Vladislav Malý, Josef Líbal, Pavel Marek, Norbert Matějka, Miroslav Musil a Josef Taraba. Za učitele nedělní besídky byli zvoleni Olga Tarabová a Adolf Tuček. Později staršovstvo ještě doplnil Rajnhold Tuček.

Nazítří, na Štědrý den 1945 se v 17 hodin opět v hotelu „Česká beseda“ konalo slavnostní vánoční shromáždění sboru. Červený kříž dokonce pro tuto příležitost připravil dětem reemigrantů dárky.

Od té doby se konala pravidelná shromáždění každou neděli v 10 hodin. Činnost staršovstva a kazatele nového sboru baptistů se zaměřovala především na to, aby byly zachyceny všechny známé zelovské rodiny, které se v oblasti Liberecka usazovaly a k vyhledání vhodné místnosti pro shromáždění.

Bývalá hospoda v Liliové ulici č. 9 se stala první modlitebnou baptistického sboru v Liberci

Sbor se obrátil na „Spolek hospodský“, který nabídl místnost staré, poloshnilé, vyřazené hospody v Liliové ulici č. 9. Trvalo ještě delší dobu, než bytový odbor tuto místnost sboru přidělil a teprve v zápisu ze sborové schůze z 23. 6. 1946 čteme, že místnost byla upravena tak, aby se v ní mohla konat shromáždění.

Bývalá hospoda v Liliové ulici č. 9 se stala první modlitebnou baptistického sboru v Liberci

Skutečnost, že práce sboru byla soustředěna především na zelovské reemigranty, zřejmě předznamenala neblahou skutečnost, že ani později nebyl sbor schopen otevřít se tak, aby se v něm i Češi nepřišli ze zahraničí, cítili doma.

Sbor baptistů byl zřejmě prvním českým nekatolickým sborem, který se v Liberci po válce zformoval.

Ve stejné době jako sbor v Liberci, se začala formovat i kazatelská stanice v Brništi u Mimoně. Základ jí položila rodina Matysova. Manželé Matysovi, se dvěma malými dětmi a několika dalšími příbuznými, přijeli ze Zelova do sběrného tábora Praze-Žabčic. Odtud byli odesláni do západního pohraničí, na Tepelsko. Po příjezdu na nové místo byli tak zklamáni, že se ještě tentýž den vydali sami, na vlastní pěst, hledat jiný domov. Věděli, že někdo ze zelovských je ve Cvikově, rozjeli se proto tam.

Na severu Čech se potom usídlili v Brništi. Za nimi sem začaly přijíždět i některé další rodiny zelovských baptistů. Před vánocemi se Matysův dcerka ptala, zda budou mít shromáždění. Dotaz byl podnětem k tomu, že se o vánocích 1945 konalo v Brništi, stejně jako v Liberci, shromáždění. Ovšem v Liberci nevěděli o bratřích a sestrách v Brništi a naopak. Brzy však informace do Liberce pronikly.

První modlitebna baptistického sboru v Liberci

V únoru 1946 navštívil Brniště kazatel Tuček a došlo k dohodě, že zde bude kazatelská stanice libereckého sboru Bratrské jednoty baptistů. Ve druhé polovině roku 1946 začal bratr kazatel Tuček uvažovat o svém odchodu z Liberce do Šumperka. V říjnu navštívil sbor kazatel Bohatec z USA, který se nabídl, že je ochoten libereckému sboru sloužit slovem Božím. Konečné rozhodnutí odejít z Liberce sdělil bratr Tuček na sborové schůzi 24.11.1946, na které byl zároveň za přítomnosti předsedy Bratrské jednoty baptistů Jana Říčaře zvolen novým kazatelem sboru bratr Karel Buba.

Při svém odchodu předal bratr Tuček libereckému sboru věci, přivezené ze sboru zelovského: kalich a patenu k Večeři Páně, 17 rouch, 9 pelerín a 9 čepic na křest, 2 pláště, 10 zpěvníků „Bratrské písně“, 8 „Jásavých chvalozpěvů“ a 4 „Harfy síónské“.

První modlitebna baptistického sboru v Liberci

Vzhledem k nevhodnosti místnosti v Liliové ulici, doléhala na sbor stále více potřeba, najít vhodnější modlitebnu.

V roce 1946 pokračovala reemigrace krajanů do Československa. Od konce války probíhala mezivládní jednání o přesídlení krajanů z Jugoslávie, ale stále narážela na majetkové problémy. I přesto se však Češi z Jugoslávie stěhovali. Od měsíce června 1946 do podzimu tohoto roku se do Liberce z Bělehradu postupně přistěhovala rodina Horáková. Aktivně se zapojili do sborového života, zejména bratr Václav Horák starší, který se podílel na službě Slovem.

V květnu 1947 pak byli ve sboru přivítáni noví bratři a sestry, kteří se do Liberce přistěhovali z Volyně, ze sborů v Mírotíně, Zdobunově, Michalovce i odjinud. Staršovstvo bylo rozšířeno o bratry Karla Hůlku a Emiliána Tomína, který se stal pomocným kazatelem sboru. Také z Rumunska se přistěhovalo několik baptistů do Liberce.

V roce 1947 měl sbor celkem 137 členů, z toho 42 v Liberci, 14 v Hrádku nad Nisou, 14 v Novém Městě pod Smrkem, 15 ve Cvikově, 25 v Brništi, 16 v Oldřichově a 11 v Jablonci nad Nisou. Kromě Brniště vznikla pod vedením Josefa Pospíšila, Gustava Stáry a Richarda Dedeciuse kazatelská stanice i ve Cvikově.

Protože Bratrská jednota baptistů v té době byla zřízena podle spolkového zákona a nepřijímala žádnou podporu od státu, souhlasili členové sboru s tím, že budou odvádět do ústředí ročně za jednoho člena částku 8,40 Kčs, a že budou na plat kazatele měsíčně dávat 3 500,- Kčs. Ovšem již tehdy se začaly objevovat finanční problémy, zejména u těch členů, kteří byli závislí na zemědělství a byli postiženi v roce 1947 katastrofálním suchem.

Navíc se začaly objevovat nesrovnalosti mezi sborem a kazatelem. Bratr Buba, původem z Armády spásy, nahlížel na některé věci jinak, než byla většina ostatních zvyklá. V červnu 1947 došlo ze strany kazatelských stanic k žádosti o změnu kazatele. V létě roku 1947 také navštívili sbor američtí Češi, kazatel J.J. Pavelda a misionářka Kateřina Hudáčková. Jejich služba mnohé povzbudila, na dlouhou dobu to však byla zahraniční návštěva poslední.

V roce 1948 se konal v Liberci první křest. Vykonal jej pražský kazatel Cyril Burget, který v městských lázních pokřtil na vyznání víry prvních 9 bratří a sester. Byli to: Václav Horák, Nina Horáková, Josef Kaufman, Slávek Kaufman, Olga Bezuchová, Olga Slepíčková, Milena Veselá, Alex Malý a Zdena Kucová. Na jaře tohoto roku odchází kazatel Buba z Liberce a bratr Václav Horák starší byl požádán o vedení sboru až do zvolení nového kazatele.

Dne 4. července 1948 byl kazatelem zvolen Vilém Volanský. Bratr Volanský byl před válkou kazatelem českého sboru ve Zdolbunově na Volyni, během války byl kazatelem v Lodži a do Liberce přišel ze sboru ostravského. Bratr Horák byl požádán, aby se stal kazatelem sboru v Jablonci nad Nisou. V roce 1948 se tak stal kazatelem jabloneckého sboru, jemuž sloužil až do roku 1959, i když již od roku 1951 byl jablonecký sbor přičleněn jako kazatelská stanice ke sboru libereckému.

V době procesů s baptistickými kazateli v padesátých letech, těžce zasáhl liberecký sbor a jeho stanice. Bratr kazatel Volanský byl uvězněn a služba ve sboru a na stanicích ležela na laických kazatelích i na bratru kazateli Horákovi, kteří byli neustále pod dohledem Státní bezpečnosti.

Ani kazatelská stanice v Brništi nebyla ušetřena zájmu Státní bezpečnosti. Bratr Josef Matys byl zastrašován, vyslýchán. Na sebevědomé prohlášení příslušníka StB, že další generace už o víru v Ježíše Krista nebudou mít zájem, bratr odpověděl: *„Když naši předkové pro tuto víru všechno opustili a odešli do ciziny, když i tam víru zachovali, věříme, že i naše děti ji zachovají.“* Dokonce i modlitebna v Brništi měla být zbořena. Nebyla, ačkoliv pak po desetiletí v evidenci nemovitostí vůbec neexistovala.

Zásahy státní správy vedly i k reorganizaci libereckého sboru. V roce 1951 byl sbor v Jablonci nad Nisou zrušen a stal se s 18 členy libereckou kazatelskou stanicí a dále byly k libereckému sboru přičleněny pražské kazatelské stanice Turnov se 6 členy a Bělá pod Bezdězem s 9 členy.

Od uvěznění kazatele Volanského až do roku 1956 byl sbor bez kazatele. Při slavení Večeře Páně, svatbách, pohřbech, a aliančních týdnech modliteb zde sloužil jablonecký kazatel, bratr Horák. Jinak se služby ujali laičtí kazatelé, bratři Vladislav Malý, Pavel Marek, Josef Taraba, Emilián Tomín a na stanicích bratři Josef Matys v Brništi a Josef Pospíšil ve Cvikově.

Osvědčila se při nich dobrá písmácká tradice exulantských sborů. V listopadu 1953 bylo sboru sděleno, že se souhlasem Státního úřadu pro věci církevní je pověřen odpovědností za sbor Josef Taraba.

Těžkosti období se projeví i na početním stavu sboru, který klesl ze 173 členů v roce 1952 na 138 členů v roce 1956. Tlak vyvíjený státní mocí směřoval k tomu, aby církev byla izolována, uzavřena do svých objektů, aby se o ní pokud možno nevědělo.

Paradoxně této snaze v Liberci vycházelo vstříc i chování sboru, který stále zůstával uzavřenou společností reemigrantů. Kromě již zmíněného strachu, který nabýval na intenzitě, a který vedl u některých k opuštění sboru u jiných pak ke snaze pokud možno svou víru tajit, zde již delší dobu, hlavně u mladších, byla snaha o rychlou a úplnou asimilaci.

V letech politické persekuce baptistických kazatelů, po zatčení a uvěznění libereckého kazatele Viléma Volanského v roce 1952, se bratr Horák zapojoval i do služby v libereckém sboru a na jeho

kazatelské stanici v Brništi. Navštěvoval také kazatelskou stanici v Bělé pod Bezdězem.

Manželé Horákovi měli osm dětí. V mládí byly všechny jejich děti určitým způsobem zapojeny ve sborové práci.

V pozdějších letech byl nejstarší syn Josef Horák¹ řadu let předsedou *Jednoty jugoslávských baptistů* a v letech 1985-1990 byl jedním z místopředsedů *Světového svazu baptistů*.

Další syn Václav Horák sloužil jako laický kazatel libereckého sboru.

Bratr kazatel Václav Horák zemřel v Liberci ve věku 81 let.

Poznámky:

¹ Josip Horak, syn bratra kazatele Václava Horáka, je známý jako chorvatský baptistický teolog (24. května 1912, Derventa, Bosna a Hercegovina – 21. listopadu 1999, Záhřeb). Získal doktorát z ekonomie (1957); spoluzakladatel, profesor a děkan teologické fakulty „Matija Vlačić Ilirik“ v Záhřebu (1976–80). Viceprezident *Světové baptistické aliance* (1985–1990).

Práce:

- *Baptisté, Dějiny a principy víry* (1989)
- *Jednoduché kroky na duchovní cestě* (1979).
- *Baptisti: povijest i načela vjerovanja*, Zagreb (1989)

Dr. Josip Horak se narodil 24. května 1912 v Derventě (Bosna a Hercegovina). Střední školu dokončil ve Slavonském Brodě a právnickou fakultu na univerzitě v Bělehradě v roce 1939. Jelikož postgraduální studium v Bělehradě bylo přerušeno kvůli druhé světové válce, pokračoval v ní později v Záhřebu. Doktorát z ekonomie získal na univerzitě v Záhřebu, kde v roce 1956 obhájil disertační práci na Právnické fakultě „*Půjčování podnikům ve Federativní lidové republice Jugoslávii*“.

Až do svého odchodu do důchodu byl zaměstnán jako obchodní ředitel, vedoucí ekonomického a účetního sektoru a ekonomický poradce ve společnostech „Metan“, „Katran“ a „Grafika“. Z důvodu nezpůsobilosti, tj. nečlenství v komunistické straně a aktivní služba v církvi, nikdy nemohl profesionálně postoupit na pozici generálního ředitele, přestože na to měl kvalifikaci.

Pět let pracoval jako profesor na Vysoké škole silniční dopravy v oboru „*Organizace a provozování společností v silniční dopravě*“.

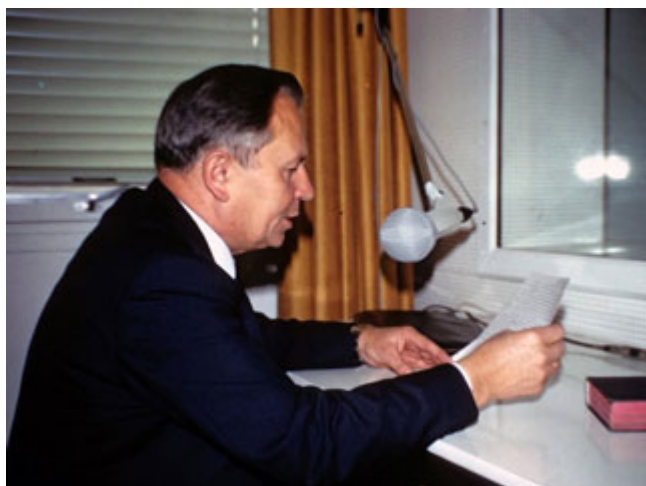
Kromě všech těchto povinností se velmi brzy zapojil do práce baptistických komunit v Jugoslávii. Jeho otec, Václav (chorv. Većeslav) Horak, byl také kazatelem v Bělehradě, dokud se po druhé světové válce přestěhoval do Československa.

Josip Horak byl tajemníkem pro mládež *Asociace baptistických církví Jugoslávie* až do začátku druhé světové války a bezprostředně po válce se stal kazatelem baptistického sboru v Záhřebu a sloužil zde do roku 1982. Byl zvolen prezidentem *Sdružení baptistických církví Jugoslávie* v roce 1957 a znovu zvolen do roku 1986, kdy už nechtěl kandidovat. Poté byl zvolen na shromáždění sdružení jako čestný člen výkonné rady sdružení.

Josip Horak při vysílání v rádiu TWR

Od samého počátku vysílání evangelia v rádiu pro jugoslávskou oblast v roce 1961 se podílel na přípravě a nahrávání rozhlasových pořadů vysílaných společnostmi Trans World Radio a Evangeliums Rundfunk, nejprve na krátkých vlnách. Nahrál přes 3000 pořadů. Kázání vysílaná rozhlasem byla shromážděna a vytištěna ve třech knihách.

Josip Horak při vysílání v rádiu TWR

Protestantská teologická fakulta „Matija Vlačić Ilirik“ byla založena v Záhřebu v roce 1976. Dr. Horak byl jejím děkanem až do roku 1980 a poté proděkanem. Na této fakultě zodpovídal za katedru praktické teologie a učil několik kurzů v této oblasti i v křesťanské sociologii.

Napsal mnoho článků o vztazích církve a státu a náboženské svobodě, publikovaných v renomovaných náboženských časopisech, jako je *Journal of Church and State* na *Baylor University* ve Spojených státech. Napsal článek „Protestantismus a ekumenismus“ pro knihu „Náboženská společenství v Jugoslávii“, kterou vydal Zlatko Frid a kterou vydal NIP „Binoza“ v Záhřebu v roce 1970. V roce 1982 napsal článek „Svědění a svoboda“ pro časopis *Centra pro biblický výzkum, dokumentaci a informace* v Záhřebu pod názvem „Baptistická církev – její vznik, vývoj, výuka a organizace, zejména v SFRJ“.

Kromě práce v Jugoslávii se Horak také účastnil mnoha světových shromáždění baptistů a evangelických křesťanů, takže v roce 1985 byl na *Světovém kongresu baptistů* v Los Angeles zvolen jedním z viceprezidentů *Světové baptistické aliance* na období od roku 1985 do roku 1990. Tím se stal členem vedení *Světové baptistické aliance* a *Evropské unie Baptistické federace*. Dvakrát přednášel na *Baylor University* ve Waco v Texasu a byl členem redakční rady *Journal of Church and State*.

V roce 1984 obdržel Dr. Horak plaketu jako nejvyšší společenské uznání *Chorvatské socialistické republiky* a v roce 1987 *Vyznamenání Konference Ligy za mír republiky* v Chorvatské socialistické republice za výsledky dosažené v mírových akcích.

Prameny:

- Jan Bistranin: *SBORNÍK K 50. VÝROČÍ TRVÁNÍ SBORU BRATRSKÉ JEDNOTY BAPTISTŮ V LIBERCI* (1995)
- Jan Vychopeň, Jaroslav Smílek, Vlastimil Pospíšil: *Kazatelé BJB*, 2005
- *Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje*. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021

[Štěpán Křivánek](#)

Článek je součástí [Baptistické encyklopedie](#) a je průběžně doplňován a aktualizován.

Poslední aktualizace 22. 3. 2021

Můžete také navštívit naši facebookovou stránku [Baptisté - Česká republika](#) nebo facebookovou skupinu [Zpravodaj baptistických sborů](#)